

KARTA KURSU

Nazwa	Geografia regionalna Polski (fizyczna)	
Nazwa w j. ang.	<i>Physical geography of Poland</i>	
Koordynator	Dr Anna Chrobak-Žuffová	Zespół dydaktyczny
		Prof. dr hab. Józef Kukulak,
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Po zakończeniu kursu student zna regiony fizyczno-geograficzne Polski (ich przestrzenny rozkład i ich cechy), potrafi określić usytuowanie tych regionów na tle jednostek fizyczno-geograficznych Europy, potrafi przedstawić rozwój środowiska przyrodniczego Polski i wzajemne relacje jego elementów. Kurs prowadzony jest w języku polskim.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza z zakresu topografii, geologii, geomorfologii, gleboznawstwa, hydrologii, klimatologii, astronomicznych podstaw geografii
Umiejętności	Możliwość rozpoznania podstawowych form krajobrazu i elementarnych zależności pomiędzy różnymi elementami środowiska przyrodniczego
Kursy	Kartografia i topografia, Geologia, Geomorfologia, Gleboznawstwo i geografia gleb, Hydrologia i oceanografia, Meteorologia i klimatologia, Astronomiczne podstawy geografii

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Rozumie i objaśnia wpływ podstawowych procesów geologicznych, geomorfologicznych, klimatycznych i glebowych na powstanie zróżnicowanego środowiska geograficznego obszaru Polski	K_WG03, K_WG04
	W02 Rozróżnia i potrafi scharakteryzować kryteria klasyfikacji i rozmieszczenie regionów fizyczno-geograficznych Polski	K_WG01, K_WG05

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Potrafi zinterpretować i analizować zdjęcia satelitarne oraz mapy tematyczne dotyczące różnych elementów środowiska fizyczno-geograficznego Polski	K_UW02, K_UW03
	U02 Potrafi analizować publikacje naukowe i cyfrowe materiały geoinformacyjne w zakresie cech środowiska fizyczno-geograficznego obszaru Polski	K_UW02, K_UW05
	U03 Potrafi scharakteryzować cechy fizyczno-geograficzne poszczególnych regionów Polski	K_UW01, K_UW09

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Jest świadom złożoności funkcjonowania systemu przyrodniczego na Ziemi, wykazuje postawę odpowiedzialności za poszanowanie środowiska przyrodniczego	K_KK01, K_KK03
	K02 Potrafi poszukiwać i poszerzać wiedzę oraz ma nawyk uczenia się przez całe życie	K_KO02
	K03 Postępuje zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i etyki zawodowej	K_KR01

		Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	15			30								
	egz.			zal.								

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów i ćwiczeń. Wykłady są prowadzone zdalnie za pomocą platformy MS Teams, natomiast ćwiczenia są prowadzone stacjonarnie. Student podczas ćwiczeń musi wykonać projekt indywidualny na zadany temat, rozwiązać postawione zadania i problemy oraz aktywnie uczestniczyć w dyskusji. Metodyka ćwiczeń: projekt indywidualny, projekt grupowy, dyskusja, rozwiązywanie aktywizujących zadań problemowych przy pomocy następujących technik aktywizacyjnych poznanych na szkoleniu Learning by doing w ramach uczelnianego programu UP to the TOP: burza mózgów (mającej na celu wykorzystanie wiedzy studentów zdobytych na innych kursach bądź wynikających z ich doświadczenia i podróży odbytych w różnych regionach Polski) oraz mind mapping (w celu stworzenia idealnego schematu zawierającego wszystkie elementy i komponenty składające się na charakterystykę regionów turystycznych). Ukończony również w ramach programu UP to the TOP kurs języka angielskiego umożliwia prowadzenie zajęć w języku angielskim oraz wykorzystanie literatury anglojęzycznej na zajęciach.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01										X		X	
W02										X		X	
U01						X							
U02						X		X				X	
U03						X		X		X		X	
K01								X					
K02								X					
K03						X				X		X	

Kryteria oceny	Zaliczenie ćwiczeń uzyskuje student, który zna rozmieszczenie regionów fizyczno-geograficznych Polski (25%), uzyskał pozytywną ocenę z wykonanego projektu indywidualnego (20%) oraz kontrolnej pracy pisemnej (40%) a także aktywnie uczestniczył w dyskusji na postawione problemy (15%). Zaliczenie wykładów otrzymuje student, który zdał egzamin pisemny.
----------------	--

Uwagi	Obecność studenta zarówno na wykładach jak i na ćwiczeniach jest obowiązkowa. Frekwencja jest kontrolowana na każdym ćwiczeniu oraz wrywkowo na wykładach. Każda nieobecność na ćwiczeniach musi zostać usprawiedliwiona oraz odrobiona na konsultacjach.
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów poruszanych na wykładach)

1. Charakterystyka fizyczno-geograficzna Tatr: budowa geologiczna, rzeźba Tatr Wysokich i Zachodnich, układ dolin, przełęczy, zlodowacenia, rzeźba krasowa, cechy klimatu wysokogórskiego, podstawowe elementy topografii.
2. Charakterystyka fizyczno-geograficzna Podhala, lokalne różnice rzeźby, cechy i przyczyny powstawania zapadlisk śródgórskich, podstawowe elementy topografii.
3. Budowa geologiczna i rzeźba Pienińskiego Pasa Skałkowego; grzbietotwórcze serie skalne, wulkanity, kras powierzchniowy i podziemny, podstawowe elementy topografii.
4. Różnice w rzeźbie Beskidów i Pogórzy, rzeźba strukturalna i jej inwersje, geneza kotlin śródgórskich i przedgórz, rozwój rzeźby i sieci dolinnej; procesy neotektoniczne; zlodowacenie kontynentalne na Pogórzach,
5. Budowa geologiczna i rzeźba Sudetów, granice morfologiczne i geologiczne, rzeźba strukturalna Gór Stołowych; kotliny śródgórskie, wulkanity; zlodowacenia górskie a kontynentalne, warunki klimatyczne, podstawowe elementy topografii.
6. Budowa geologiczna a rzeźba Wyżyn Polskich; pokrywy lessowe, rzeźba strukturalna Gór Świętokrzyskich, krawędziowa rzeźba Wyżyny Śląsko-Krakowskiej, ostańce wierzchowinowe a typy skał podłoża.; przykłady form rzeźby związanej ze zlodowaceniami kontynentalnymi na wyżynach, Pustynia Błędowska.
7. Zlodowacenia kontynentalne. Zmiany poziomu morza w plejstocenie. Ilość zlodowaceń na obszarze Polski i czas ich trwania; definicje wydzieleni jednostek klimatostratygraficznych. Metody badań wieku osadów plejstoceńskich. Struktury glacitektoniczne. Powstanie sieci rzecznej; pradoliny. Wały moren spiętrzonych. Systemy sandrów i ich relacje do zlodowaceń. Jeziora rynnowe i ich znaczenie w paleogeografii plejstocenu. Ozy i drumliny. Deglacjacja aeralna i frontalna a rzeźba Niżu Polskiego. Fazy deglacjacji ostatniego zlodowacenia. Procesy akumulacji i erozji na Pobrzeżu Słowińskim. Makroregiony Nizin i Pojezierzy obszaru Polski.

Treści merytoryczne (wykaz tematów poruszanych na ćwiczeniach)

1. TATRY

Zlodowacenia Tatr, zasięgi, formy polodowcowe, morfologia dolin: U-kształtnej zlokalizowanej w Tatrach Zachodnich, U-kształtnej zlokalizowanej w Tatrach Wysokich, V-kształtnej na przykładzie doliny Kościeliskiej, Białki oraz Strążyskiej, ślady górnictwa w Tatrach; zróżnicowanie morfologii pomiędzy północną a południową stroną Tatr.

2. PODTATRZE

Uwarunkowania fizyczno-geograficzne Rowu Podtatrzańskiego, Pogórza Spisko-Gubałowskiego oraz Kotliny Orawsko – Nowotarskiej; wody geotermalne na Podhalu; torfowiska w Kotlinie Orawsko – Nowotarskiej; osuwiska na Podhalu; katastrofalne zdarzenia przyrodnicze w ostatnich latach na Podtatrzu i w Tatrach (wiatry, powodzie)

3. PIENINY

Budowa geologiczna i rzeźba Pienińskiego Pasa Skałkowego; Przełom Dunajca; Przełom Białki; Roślinność i formy ochrony przyrody w PPN; Wody mineralne w Pieninach

4. KARPATY ZEWNĘTRZNE

Charakterystyka fizyczno-geograficzna Karpat Zewnętrznych ze szczególnym uwzględnieniem ich budowy geologicznej i rzeźby terenu; zbiorniki zaporowe w Beskidach; ruchy masowe – osuwiska

5. BESKIDY WSCHODNIE

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Bieszczadów i wschodniej części Podkarpacia; piętra roślinne w Bieszczadach; wydobywanie ropy naftowej

6. PODKARPACIE

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Podkarpacia ze szczególnym uwzględnieniem Kotliny Sandomierskiej; złoża surowców mineralnych zlokalizowane w Kotlinie Sandomierskiej

7. SUDETY

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Sudetów ze szczególnym uwzględnieniem budowy geologicznej; piętra roślinne i klimatyczne Sudetów; torfowiska wysokogórskie w Sudetach; formy polodowcowe Karkonoszy

8. WYŻYNY

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Wyżyn Polskich; morfologia dolinek podkrakowskich; kras gipsowy Niecki Nidziańskiej; Małopolski Przełom Wisły

9. GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE

Uwarunkowania fizyczno-geograficzne Gór Świętokrzyskich; gołoborza; rezerваты przyrody nieożywionej

10. NIZINY

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Nizin Polskich ze szczególnym uwzględnieniem rzeźby polodowcowej; pradolina a współczesna sieć rzeczna; formy akumulacji lodowcowej na niżu; formy ochrony przyrody na niżu

11. POJEZIERZA

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne pojezierzy ze szczególnym uwzględnieniem rzeźby polodowcowej; rodzaje i geneza jezior na pojezierzach; depresje

12. POBRZEŻA

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne pobrzeży; Geneza Mierzei Helskiej; formy zapobiegania erozji brzegowej; rodzaje wybrzeży

13. MORZE BAŁTYCKIE

Rozwój Morza Bałtyckiego; złoża ropy naftowej na Szelfie Morza Bałtyckiego

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

- Rzeźba krasowa (jaskinie, wywierzyska, skałki wapienne) – Karst forms (caves, springs, limestone rocks);
- Jeziora morenowe i przybrzeżne – Moraine and coastal lakes;
- Skały krystaliczne, klastyczne i chemiczne – Crystalline, clastic and chemical rocks;
- Złoża surowców mineralnych – Deposits of mineral resources
- Polodowcowe formy terenu – Postglacial landforms;
- Warunki klimatu górskiego – Mountain climate conditions;
- Wydmy nadmorskie – Coastal dunes;
- Tereny objęte ochroną prawną – Areas under legal protection..

Wykaz literatury podstawowej

Podręczniki:

- Galon R. (red.), 1972. Geomorfologia Polski. Niż Polski. PWN Warszawa.
Kondracki J., 2000. Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa.
Richling A., Ostaszewska K., 2006. Geografia fizyczna Polski. PWN Warszawa.
Mojski J. E., 2005. Ziemia Polska w czwartorzędzie; zarys morfogenezy. Wydawnictwa Geologiczne Warszawa.
Starkel L. (red.), 1991. Geografia Polski; środowisko przyrodnicze. PWN Warszawa

Wykaz literatury uzupełniającej

- Chrobak A., Bąk K., 2019, Poznawczo-edukacyjne aspekty atrakcji geoturystycznych Podtatrza, Wydawnictwo Naukowe UP, Kraków.
Chrobak A., Cebulski J., 2014, Landslides in the Polish Carpathians as the Potential Educational Geosites, Current Issues of Tourism Research, vol 4, nr 1: 38-49
Jahn A., 1985. Karkonosze polskie. Ossolineum Wrocław.
Klimaszewski, M., 1988. Rzeźba Tatr Polskich. PWN Warszawa.
Haczewski G., Kukulak J. Bąk K. 2007. Budowa geologiczna i rzeźba Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Wydawnictwo Naukowe AP.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	15
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	-
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4